

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Lyrisk djärvhet i ord och bild

Österlund, Maria

Published in:
Hufvudstadsbladet

Published: 01/01/2020

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Österlund, M. (2020). Lyrisk djärvhet i ord och bild: Recension av Kristina Sigunsdotter & Klara Dackenberg *Landet som icke är*. *Hufvudstadsbladet*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148101>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Lyrisk djärvhet i ord och bild

Sigrunsdotter, Kristina & Dackenberg, Clara *Landet som icke är*, Förlaget 2020

Edith Södergran (1892-1923) behöver ingen presentation, modernismens förkämpe, amazon med kosmos som spelplan som hon är. Ändå kan en hålla i minnet att hon hånades vid debuten 1916 med *Dikter*, av *Vasabladet* kallad ”dårdikter”. Det är så en håller andan då Södergrans diktuniversum ska systerdiktas, hur ska det gå?

Ett systerrike

Lekfullt, lyhört och suggestivt blåser Kristina Sigrunsdotter och Clara Dackenberg nytt liv i Södergrans diktning genom att sammanfoga dikt och liv och berätta i bild på ett sätt som aldrig förr gjorts. *Landet som icke är* utgår från Södergrandikten med samma namn, publicerad postumt, och riktar sig till en ny målgrupp. Men går det? Boken skildrar en fantasiresa där Edith, som insjuknat och ligger på sanatorium, följer ett nystan av silvertråd och diktens lyckokatt. Hon får en vän, riktig eller låtsad kan kvitta. *Landet som icke är* konkretiseras i tolv rum och en rosenrädgård. Boken bärs upp av systerskap och delaktighet, men också av att spela tärning med livet som insats.

Systerskap är en bärande tanke både hos Södergran och i denna bok: ”Jag flyttade mig närmare henne/ närmare min syster/ hon var den hemliga vägen/ den skrattande busken/den druckna och orädda sommarnatten/hon var oblyg och skrattade utan måtta/ min syster var fri från längtan/full av ändlösa solskensdagar.” Kanhända är det verklighetens syster, Singa, som tar plats i boken. Hon lär ha adopterats av Södergrans, men rymt och blivit under tåget, funnen lemlästad. Södergrankännare tvistar om ifall hon funnits (Tideström för, Witt-Brattström mot). Som flickskildring är *Landet som icke är* fenomenal. Den tar rygg på traditionen, särskilt besläktad är den med Sara Lundbergs Augustprisbelönda *Fågeln i mig flyger vart den vill* (2017) också den en lysande hommage till en konstnär, förmedlad med distinkt flickblick.

Med ödets lilla nystan dolt i ett klänningsveck

Boken är indelad i avdelningar med klangbotten i Södergrans liv och dikt: Sanatoriet, ankomsten, en syster, leken, trädgården, den andra dagen, lyckokatten försvinner, tornrummet och avsked. Anslaget är stiligt, bildberättandet inleder och för oss gradvis närmare sanatoriet och den allra första raden ”Jag vaknade av en feberdröm” sätter tonen, ackompanjerad av en

bild som sammanfattar vad dikt kan vara, med drömska och prosaiska inslag (en mattpiska!). Sigrunsdotter skriver med poetiskt sinnelag: ”Bredvid mig låg de andra patienterna/Kaptenen, Limpan och Stora Anna/ inlindade i filter som egyptiska mumier/tysta som lik, drömmande sjukhusdrömmar/ vita längtande drömmar”. Kanske kan boken vara svårare att ta till sig för den som inte redan är marinerad i Södergandikt.

Halsbrytande hommage

Sigrunsdotter och Dackenberg är båda konstnärer värda att kolla upp. Sigrunsdotter har bakom sig bilderböcker som *Min krokodil tror att den är en racerbil* (2017) bildberättad av Sara Gimbergsson och den egensinniga *Humlan Hanssons hemligheter* (2020) bildberättad av Ester Eriksson, en fenomenal käftsmäll till bok som undersöker konstnärskap och psykisk ohälsa, genom en karaktär som kallats emoverversionen av Pippi av Pia Huss i *Dagens Nyheter*. Dackenberg Augustnominerades för bilderboken *Hemma hos Harald Henriksson* (2018) med Uje Brandelius, tillsammans stöpte de om den politiska bilderboken. Dackenbergs register är brett, hon skapar mörka, skimrande världar och blinkar till Tove Jansson och Filifjonkans röda klänning som fladdrar på en gren.

Det fungerar förunderligt väl att buktala Södergran. Förlaget sätter än en gång ribban för vad en barnbok kan vara. Och det vill inte säga lite. *Landet som icke är* är ett fullödigt konstverk som bevarar sin gåtfullhet, kittlar fantasins irrvägar, bär på melankoli och vågar stirra sårigheten i vitögat.